

INNHOOLD

Forord	5
Til havet	9
Dette er min fortelling, men det er havets historie jeg ønsker å dele	15
Mitt overflødigthorn	16
Flo og fjære – universets timeglass	18
Hvordan kan strømmene flyte så stridt?	21
GEASSI SOMMER	23
Et kort møte som ble starten på noe større	25
Dødmannshånd: korallen som er langt fra død	26
Svamper: De vi en gang kom fra	28
Svamper: økosystemingeniører	32
Ribbemaneter: rumpehull på kommando	35
O-skjell: Når strømmen snur, blir det nytt liv	36
Kråkebollen tenker med hele kroppen	39
Kråkeboller og Aristoteles	42
Steinbiten har jobben som tareskogens vaktmester	44
Krabber fra Mesozoikum	46
Amfipoder: havets renholdsarbeidere	50
Eremittkrepsen er ingen eremitt	54
ČAKČAGEASSI HØSTSOMMER	59
Steinbit og reker: Har de en mutualistisk symbiose?	60
Reker som skifter kjønn	62
Mudderbunnsjøroser: en stille allianse på mudderbunn	67
Tareblad med høstens miniatyrskog	68
Mosdyr er miniatyrssamfunn	70

Hydrozoer er nesten udødelige	72
Spøkelseskreps: havets knelere	74
Gammel tareskog er et epifyttisk økosystem	77
Ålegraset: gressenga under vann	80
Flytende gelé	84
Maneten: et «safehouse» med tentakler	88
Olga stenger Johan ute – sur stemning i heimen	90
Steinbiten sover med puta over hodet	93
Straumsei	94
ČAKČA HØST	97
Territoriekamp: Bølla kommer	98
Steinbitens kroppsspråk	100
Kengurulopper på en pinne	102
Høst i tareskogen: et «Babettes gjestebud»	104
Snegler: miljøtiltak virker	107
Sjøharen med penis på hodet og vagina på ryggen	108
Nudibranchia: naken gjelle	110
Våpentyver	112
Praktfrynsesnegl, <i>Facelina auriculata</i>	114
Den elegante sjøanemonen som deler seg i to	116
Sjøanemoner: Verden er dog ikke det ideelle sted for udødelighet	118
Sjøanemonen gjennom 10 000 år	121
Jettegrytene i Saltstraumen	122
ČAKČADÁLVI HØSTVINTER	125
Steinbit legger egg i dempet belysning	126
Nylagte egg: «Stundom gnistred hans øjne stygt»	128
Tangsprellen: den søte fisken	131
Rognkall med egg	132
Kveita: havets dronning	136
Dype fjorder	139
Sjøfjærbunn	140

Dyparter: sjøbusker, sjøtrær og korallrev i Skjerstadvfjorden	142
Sjøstjernelarver	145
Flatorm ble en evolusjonær milepæl	146
DÁLVI VINTER	149
Steinbitegg skifter farge	150
Sjønellik, <i>Metridium senile</i>	152
Stor frynsesnegl er sjønellikens mareritt	156
Havedderkoppen er ikke en edderkopp	159
Tangkutlingen lever et hektisk liv	162
Ulker: fargerike og glupske	166
Småvar kan være like fargesterke som Picassos palett	170
Sylindersjøroser: opp-ned hele livet	173
Steinbit med nye tenner	176
Kuskjellet som gikk nordover	178
Ny tare vokser fram, den gamle skyves ut i evigheten	180
Rugl = ugreie	182
GIÐÐADÁLVI VÅRVINTER	185
Seks av sju pust	186
Steinbiten lever på bunnen	191
Kameleonslangestjerne lever 364 dager i skjul	192
Leddsneglen har overlevd alle masseutryddelsene	196
Sekkyret: den gylne pungen	198
Filigranmark: skjøre byggmestere	202
Påfuglmark: juveler i dypet	205
Steinbitens varslingsystem	207
Det ikoniske skjellet som ser på deg	208
Reirskjellet er som et bål under vann	210
Blåskjell i tareskogen	212
Fuglene som forsvant	216

GIDDA VÅR	221
Steinbitens første svømmetur blir mest sannsynlig den siste	222
Svikter vi torsken?	225
Fisk er ikke følelseskalde	226
Gråsteinbitens fargeforandring gjennom livet	228
Bladrygger: fjæras kinesiske drager	230
Begermanet: annerledesmaneten	233
Det lille mysteriet	234
D/S Heros: «Svensken gikk ned for den første kula»	236
Lusuer rammes som «collateral damage»	238
GIDÐAGEASSI VÅRSOMMER	241
Steinbit foretrekker «take away»	242
Huleboeren	244
Planteplankton og dyreplankton	246
Saltstraumens frodige tareskog: robust og sårbar	249
Steinbit på sjekker'n	252
Den nådeløse parasitten	255
Parasitten som kastrerer sin vert	256
Steinbitene ble en familie takket være Bonaparte	258
Den kystnære gråsteinbiten er en nøkkelart i fare	263
Det er flere malstrømmer	264
Fra matfat til rekreasjon	266
Lurvkallen: den hårete varsellampen	270
Saltstraumen marine verneområde: et vern bare i navnet	272
Takk til alle som har bidratt	275